

Folk og Biogas:

Få inspiration til vellykket borgerinddragelse

En digital manuel i kunsten at involvere borgere og skabe folkeligt ejerskab til større projekter som biogas er nu klar på nettet. Bag manualen står Samsø Energiakademi og bl.a. Skive, Lemvig og Samsø kommuner.

Af | Peter Christensen, projektkoordinator, Samsø Energiakademi

Projektet har været længe undervejs. Planen for vindmøllerne eller biogasanlægget er nu klar til præsentation for borgerne. Kommunen har informeret og taget højde for alle mulige detaljer om projektet. Borgerne skulle være taget i ed. Alligevel møder planerne massiv modstand allerede ved det første borgermøde. Folk er sure eller endnu værre, de vender projektet ryggen – og så er der pludselig lang vej hjem. Projektet bliver nødt til at omformuleres radikalt eller i værste fald skrinlægges.

Historien er ikke enestående. Problemstillingen går igen og igen. Historier som denne kunne dog måske undgås, hvis projektet fra starten havde gennemtænkt hele processen og udviklet en målrettet strategi for at involvere befolkning og samtidigt skabe folkeligt ejerskab.

Det er netop udgangspunktet for en erfaringsmanual, Folk & Biogas, som Samsø Energiakademi har lanceret i samarbejde med en række kommuner og institutioner i Danmark, Norge og Sverige.

Den digitale manual er et af de centrale resultater i Interreg projektet Implement, der forsøger at sætte biogas på agendaen i

et samspil mellem kommuner, forskning og erhvervsliv – på tværs af grænserne i Skandinavien. Fra Danmark deltager yderligere Skive, Samsø og Lemvig kommuner samt det danske firma Inbiom, der tidligere har udarbejdet en Teknisk Kogebog for Biogas.

Manualen, der henvender sig til såvel beslutningstagere, teknikere og græsrodder, tager afsæt i kunsten at involvere borgerne på den rigtige måde. Det handler om adfærd og strategier samt at undersøge barrierer og potentialer – frem for at opsamle tekniske landvindinger.

Historien om Samsø

Erfaringerne fra Samsø, der i mere end 15 år aktivt har arbejdet med borgerinddragelse i bestræbelserne på at gennemføre en række energi-miljøprojekter, er centrale i opbygningen og videreudviklingen af manualen.

Historien om Samsø startede i halvfemserne, da øen blev udpeget som Danmarks vedvarende energi-ø og på ti år skulle gennemføre opgaven med at gøre ø-samfundet 100 pct. selvforsynende med vedvarende energi. En historie om halmfyrede varmekværker, vindmøller og solenergi. Men i lige så høj grad om menneskene og processerne

- og om hvad der skal til for at få folk i fællesskab til at tage ejerskab.

Hvert år besøger tusinder af fagfolk, embedsmænd, politikere og meningsdannere fra hele verden Samsø. De kommer for at høre og opleve historien om, hvordan et lille øsamfund på kort tid har lagt sin energiforsyning radikalt om. Og hvordan det hele kunne lade sig gøre?

Læren fra Samsø er mangeartet. Mange af anbefalingerne er simple og letforståelige baseret på medmenneskelig respekt og sund fornuft. Centralt står dog, at succesen afhænger af grundigt forarbejde og lokalt kendskab. Og der er ingen vej uden om!

Det kræver det lange træk at skabe udvikling og inddrage lokalbefolkningen i projekter. Forandringer og ejerskaber kommer ikke af sig selv. De skal styres og koordineres, og processer tager tid – og kræver masser af møder og arbejdsgrupper.

Om erfaringsmanualen

Folk og Biogas skal først og fremmest give inspiration til en god proces, hvor lokalsamfund inddrages fra starten. Det kan være med til at aflive myter, og til at borgerne forstår projektet og processerne bedre –

FAKTA OM FOLK OG BIOGAS

Se manualen på
www.peopleandbiogas.com

En engelsk version af People & Biogas
vil blive lanceret i efteråret

Yderligere information om Implement
findes på projektets hjemmeside:
www.implement.nu

For yderligere information om de igang-
værende aktiviteter på Samsø, klik ind
på Energiakademiets hjemmeside
www.energiakademiet.dk

Billedet til højre: God og aktiv borger-
inddragelse kan bidrage til en vellyk-
ket projektgennemførelse. Her borgere
samlet til borgermøde i Randers.

og dermed være med til at mindske lokal modstand.

Manualen er opdelt i tematiske områder og indeholder en lang række anbefalinger til de enkelte skridt i hele processen, således at borgerne inddrages optimalt i alle projekts faser, lige fra de spæde projektideer.

Som et supplement til procesbeskrivelsen samler erfaringsmanualen de væsentlige erfaringer i en form for idekatalog. Formålet med kataloget er at give overblik, gode råd samt inspiration til at gå i gang med projekter, hvor borgere og andre interessenter aktivt bliver inddraget.

Den gode historie

For at promovere miljø- og klimaprojekter er det vigtigt, at lokalbefolkningen kan identificere sig med planerne. I den forbindelse kan gode historier være et vigtigt instrument til at give billeder på erfaringer og visioner.

Historier og læring fra lignende situationer og problemstillinger kan være med til at give inspiration og ideer til at komme videre i processerne.

En god historie behøver dog ikke nødvendigvis at være en succeshistorie. Oftest lærer man mere af sine fejl

end af succeser, der er forløbet uden problemer.

Borgerindflydelse i praksis

Ud over historien fra Samsø har Folk og Biogas samlet en række gode historier, der hver især har sin vinkel eller læring.

En af historierne stammer fra Randers og handler om kommunens genvordigheder med at finde en egent placering til et kommende biogasanlæg. Især efter at borgerne blev involveret i kommunens planer. Kommunen havde ellers været meget omhyggelig med at gøre tingene efter bogen.

Inden de indkaldte til borgermøde havde de afholdt formøder og inviteret byrådet på besøg hos Thorsø Biogas. På baggrund af en gennemgående screening i hele kommunen blev tre forslag til lokaliteter til biogasanlæg offentliggjort i pressen.

Borgermødet blev imidlertid stærkt præget af, at omkring en tredjedel af de 50 fremmødte kom fra en landsby, hvor man ved debattens start afleverede 402 underskrifter mod, at biogasanlægget skulle ligge nær deres landsby.

På mødet deltog derudover repræsentanter fra et konkurrerende biogasanlæg fra

nabokommunen, der ikke lagde skjul på, at biogasanlæg lugter – og vil lugte. Argumenter som landsbyboerne kunne bruge.

Der blev på mødet lagt op til gruppearbejde om biogas ved bordene, og i den efterfølgende debat var de fremmødte politikere 'på tilbagetog' over frustrerede borgere, der ikke ville have biogasanlæg i deres baghave. Den politiske virkelighed var på spil – en stor bunke underskrifter gjorde indtryk kort før et byrådsvalg – og forvaltningens grundige arbejde blev ikke bakket op politisk.

Der blev peget på en ny lokalitet fra forsamlingen, og politikerne lovede at undersøge sagen.

Stemningen på det næste borgermøde var lig det første. En lokal beboerforening frygtede for lugtgenerne, og forvaltningen var under kraftig beskyldning fra frustrerede borgere.

Politikerne bakkede imidlertid deres forvaltning kraftigt op på mødet, og det viste sig, at placeringsforslaget til sidst kunne accepteres.

Og historien om biogas i Randers fortsætter.... på hjemmesiden og i virkelighedens verden.

